

større politisk Ret end andre, at de nødig give Slip derpaa. Det er ikke saa underligt, og det er ikke noget, som man alene ser her i Landet; det ser man overalt, og derfor hører netop Love af denne Art til de allervanskeligste at faa i Orden. Men jeg tror dog, at enhver, der vil søge at se bort fra sine rent personlige Ønsker og Interesser, vil erkende, at ikke blot Grundloven, men ogsaa simpel politisk Anstændighed kræver, at der øves nogenlunde lige Retfærdighed over for alle. Jeg har ganske vist blandt de mange mærkelige Argumenter, hvormed man søger at dække over den nuværende Tilstand, ogsaa forleden hørt det ærede Medlem fra Møen (Boissen) udtale, at efter hans Opfattelse er Grundlovens § 32 i og for sig kun saaledes at forstaa, at den angiver det omtrentlige Antal af Folketingsmænd, men ikke saaledes, at Meningen er, at Kredsenes Størrelse skal være omtrent den samme. Ja, jeg vil dertil sige, at det ganske vist ikke er første Gang, jeg hører dette; men derimod er det første Gang jeg hører det sagt af nogen, for hvem det er lykkedes at bevare Alvoren. Jeg tør uden Overdrivelse sige, at dette er den muntreste Grundlovsfortolkning, jeg nogen Sinde har hørt. Efter denne Opfattelse kunde man dele Møen i 101 Kredse og lade hele det øvrige Land udgøre den 102den. Nej, der er i Virkeligheden saamænd ikke noget Menneske, som ikke meget godt ved, at Grundloven forlanger, at nogenlunde Ligelighed skal der være i Fordelingen. Paa den anden Side er det klart, at Grundloven fornuftigvis ikke kan sige mere end „omtrent“ 1 Repræsentant for hver 16,000 Indbyggere; thi det er jo ganske umuligt at gennemføre en matematisk Retfærdighed ved Kredsenes Inddeling. Der bliver naturligvis i Enkelthederne forskellige Hensyn at tage — Hensyn, som kunne være mer eller mindre berettigede og mer eller mindre uundgaelige. Der er f. Eks. geografiske Hensyn. Det er saaledes indlysende, at man ikke let vil kunne undlade at lade Færøerne vælge en Repræsentant, selv om Folketallet ikke stemmer ganske, og man vil heller ikke let faa paa at lade Bornholm sammen med Nørrejylland o. s. v. Altsaa, allerede i geografisk Henseende er der visse Ting at tage i Betragtning. Man har gjort gældende, at der ogsaa bør tages Hensyn til Vælgertallet, saaledes at dette f. Eks. skulde bevirke, at Kjøbenhavn har Fordring paa færre Kredse end de øvrige Dele af Landet, idet Vælgerprocenten her er ringere. Ja, jeg vil ikke nægte, at der naturligvis kan anføres noget til Gunst for en saadan Opfattelse, idet jeg dog maa gøre gældende,

at der kan siges en Del mere derimod. Det er i alt Fald sikkert, at Grundlovens Forskrift er det ikke; Grundloven kender kun Indvaanertallet og ikke Vælgerantallet, og det kan med Høje siges, at det ogsaa bør være saa. Thi Vælgerne, de, der have Valgret, repræsentere ikke blot sig selv, men de vælge ogsaa for dem af deres Medborgere, som ingen Valgret have. Smidlertid, selv om man vil tillægge det nævnte Argument al mulig Vægt, vil man dog i det højeste komme dertil, at de kjøbenhavnske Kredse skulde være omtrent 10 pCt. større end Gennemsnittet af Landets øvrige Kredse. Thi Gennemsnittet af Vælgerne er for hele Landet 16,4 af hvert Hundrede Indvaanere — det var Tilfældet ved det sidste Valg 1892 — og for Kjøbenhavns Vedkommende er Tallet 14,7 Vælger for hvert Hundrede Indbyggere; det er omtrent 10 pCt. mindre. Men man kunde aldrig nogenstunde komme til en saa uhyre Forskel i Kredsenes Gennemsnitsstørrelse som den, der her er foreslaet. Et andet Moment, som ogsaa gøres gældende, er Spørgsmaalet om Kredsenes Areal, om deres Udstrækning. Jeg erkender, at det er fuldkommen naturligt, at der tages et vist Hensyn i saa Henseende, og at navnlig de tyndt befolkede Egne i Sylland ikke bør have Kredse af en saadan Størrelse, at Vælgerne faa en urimelig lang Vej til Valgstedet. Men her maa jeg dog gøre opmærksom paa, at Ulemperne ved de lange Veje ikke i fjerneste Maade afhjælpes, at der herpaa ikke raades nogen som helst virkelig Bød ved at berøbe Behoerne af de mere tæt befolkede Egne noget af deres Valgret. Det er fuldkommen rigtigt, at det er en Ulempe og en meget væsentlig Ulempe, at have 1, 2 eller maaske 4 Mil til Valgstedet; men Vejen bliver ikke kortere derved, at Vælgerne i Kjøbenhavn faa 300 Men længere. Hvis man vil raade Bød paa Ulempen ved Rejsen til Valgstedet, maa man indrette sig paa samme Maade, som man har gjort det i andre Lande, nemlig lade være med at forlange, at Folk skulle trommes sammen paa et enkelt Sted for at komme til at afgive deres Stemme. Man maa bære sig ad som f. Eks. i Tyskland, hvor der stemmes kommunevis eller i Distrikter inden for hver Kommune, saaledes at intet Distrikt tæller mere end 3,500 Indbyggere. Den Valgform, vi have, er jo den gammeldags engelske; i England har man imidlertid nu forlængst opgivet den. Hele dette Apparat med Kaaring af Kandidater, der møde op ligesom Eksaminander, der skulle forhøres af de til Stede værende Vælgere om deres An-